

1.1 ODHAD BUDÚCEHO VÝVOJA

Cieľom kapitoly je načrtnúť predpokladané varianty rozvoja územia v jednotlivých oblastiach. Odhad budúceho vývoja je spracovaný do roku 2030 a zohľadňuje predpokladaný vývoj jednotlivých ukazovateľov, ktoré sú predmetom analýzy, ako aj predpokladaný vývoj vonkajšieho prostredia (spoločenský, legislatívny, politický a pod.). Pre odhad vývoja niektorých ukazovateľov boli využité extrapolačné metódy. Čo sa týka demografického potenciálu, údaje o predpokladanom počte obyvateľov mesta Senec k roku 2030 boli čerpané z Prognózy vývoja počtu obyvateľov za mesto Senec uvedenej v Územnom pláne mesta Senec – koncept riešenia.

Hospodárska politika

Z priestorového hľadiska sa dá očakávať rozvoj lokalít v súvislosti s bývaním, čo so sebou prinesie aj vyššie nároky na vybudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry na danom území.

Hospodárska základňa mesta, reprezentovaná jednotlivými podnikateľskými subjektmi, sa bude zväčšovať, počet podnikateľských subjektov, reprezentovaný najmä malými a strednými podnikmi, bude rásť. V zastúpení jednotlivých sektorov bude aj naďalej dominovať terciárny sektor (sektor služieb). V rámci primárneho sektora sa dá očakávať pokles celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy. Z oblasti služieb sa dá očakávať rast skladového hospodárstva a tiež významu cestovného ruchu.

Odvetvie skladového hospodárstva (logistické a distribučné centrá) sa bude ďalej rozvíjať, pričom bude dochádzať k rozširovaniu už existujúcich lokalít, tzn. v blízkosti diaľnice D1 a to v smere od Senca k diaľnici D1 po ľavej strane a za diaľnicou D1 po oboch stranách cesty II/503.

Cestovný ruch v meste a jeho okolí sa bude rozvíjať naďalej, to znamená bude sa zvyšovať počet návštevníkov a priemerná dĺžka ich pobytu. To si vyžiada rozširovanie ubytovacích kapacít, rozširovanie ponuky atrakcií pre turistov a zvyšovanie kvality a možností ponúkaných služieb predovšetkým zo strany súkromného sektora, ale taktiež zo strany mesta v podobe propagácie mesta, poskytovania informácií a koordinácie aktivít súvisiacich s cestovným ruchom, rekreáciou a športom. Z priestorového hľadiska plochy športu, rekreácie a voľného času budú rozvíjané hlavne okolo Slniečnych jazier.

Z hľadiska zamestnanosti v jednotlivých sektoroch sa dá očakávať rast zamestnanosti v sekundárnom sektore (so zameraním na inovatívne riešenia), ale najmä v terciárnom sektore (napr. informačné a komunikačné technológie, výskum a vývoj) a naopak stagnácia, resp. mierny pokles v primárnom sektore (poľnohospodárstvo).

Z hľadiska dopravnej infraštruktúry do roku 2030 na území mesta je možné očakávať, že diaľnica D1 bude rozšírená, zároveň bude zrealizovaná preložka cesty I/61 a výstavba severovýchodného obchvatu mesta. V rámci mestských komunikácií bude vybudovaná nová prepojovacia komunikácia Boldocká – Trnavská, vrátane okružnej križovatky na Trnavskej. Parkovanie bude riešené lepšou organizáciou a navýšením kapacity, aby sa predišlo znehodnocovaniu chodníkov, na ktorých dnes parkujú obyvatelia. Do roku 2030 bude na území mesta rozšírený existujúci terminál integrovanej osobnej prepravy (nové parkovisko, inštalácia elektrických nabíjajúcich staníc). Zároveň dôjde k navýšeniu spojov prímestskej dopravy zo súčasných 317 (rok 2017) na takmer 600 v roku 2030. Pozdĺž hlavných cestných komunikácií prechádzajúcich mestom budú dobudované cyklochodníky. V súvislosti so vznikajúcimi novými lokalitami určenými na bývanie sa zvýšia nároky na údržbu týchto komunikácií, najmä v zimných mesiacoch.

Finančná situácia mesta bude naďalej veľmi priaznivá. Zvýši sa zapojenie verejnosti do rozhodovania o použití finančných prostriedkov mesta.

Sociálna politika

Do roku 2030 počítame s nárastom počtu obyvateľov mesta Senec, pričom Prognóza vývoja počtu obyvateľov za mesto Senec podľa ÚPN mesta Senec – koncept riešenia uvažuje s rastom počtu obyvateľov k roku 2030 v I. variante (extenzívny rozvoj) na 30 113 osôb a v II. variante (optimálny rozvoj) na 24 640 osôb. Do roku 2028 (výhľadové obdobie PHSR) sa dá očakávať postupný nárast počtu obyvateľov mesta na približne 22-23 tis. osôb. Tento nárast bude dôsledkom nárastu migrácie obyvateľstva, ako aj rastom počtu obyvateľov z vlastných zdrojov. Vo vekovej štruktúre obyvateľstva v súvislosti so zvýšenou migráciou najmä mladých ľudí a rodín do mesta očakávame výhľadovo nárast najmladšej zložky obyvateľstva, podiel produktívnej zložky obyvateľstva predpokladáme zhruba na dnešnej úrovni a v prípade obyvateľstva v poproduktívnom veku očakávame mierne zníženie. I keď sa predpokladá nárast obyvateľstva, hlavne prisťahovaním nových obyvateľov, národnostná i religiózna štruktúra obyvateľstva ostane pravdepodobne nezmenená. Z hľadiska vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva je možné počítať s neustálym nárastom vzdelanostnej úrovne obyvateľstva mesta, najmä so zvýšením počtu vysokoškolsky vzdelaných a stredoškolsky vzdelaných obyvateľov s maturitou. Na druhej strane s očakávaným nárastom počtu obyvateľov je potrebné počítať aj so zvyšujúcou sa anonymitou obyvateľstva a pravdepodobne aj s nárastom sociálno-patologických javov vyúsťujúcich do kriminality.

Do roku 2030 sa taktiež predpokladá celkový rozvoj sociálnej infraštruktúry na celom území mesta. Podľa doterajších trendov sa zvýši počet trvalo obývaných bytov, no naopak ich obložnosť bude klesať. Vzniknú nové, resp. budú revitalizované existujúce lokality, ktoré budú predovšetkým doplnené o funkcie bývania vrátane dobudovania občianskej vybavenosti. Bude pretrvávajúť humanizácia mestského prostredia a zlepšovanie technického stavu jestvujúceho bytového fondu aj prostredníctvom štátnej politiky podpory bývania. Z hľadiska novej výstavby vzrastie dopyt a záujem o nízkoenergetické a pasívne rodinné a bytové domy a ekologické bývanie. Občianska vybavenosť, ktorá je už teraz na dobrej úrovni, sa bude i naďalej rozvíjať. Na území je naplánovaný rozvoj školstva, výstavba nových (príp. absentujúcich) zariadení, ale i rekonštrukcia jestvujúcich objektov a vybudovanie školských areálov. S nárastom obyvateľstva je možné, že kapacity zdravotníckych zariadení bude nutné navýšiť. Koncentrácia obyvateľstva so sebou prinesie aj nárast sociálnej exklúzie a výskyt sociálno-patologických javov. Zvýši sa tlak na vybudovanie zariadení sociálnych služieb pre staršie obyvateľstvo (seniorov), zdravotne postihnutých občanov, ľudí bez domova. Bude potrebné zamerať sa aj na posilnenie terénnych a ambulantných služieb, aj na ich personálne dobudovanie.

Územie Slnecných jazier bude využívané čoraz väčším počtom obyvateľov a návštevníkov na rekreačné účely.

Environmentálna politika

Do roku 2030 sa očakáva prírastok obyvateľov mesta, z čoho vyplynie viacero problémov alebo ohrození environmentálnych zložiek. Predpokladá sa nárast komunálneho odpadu a aj z dôvodu prísnej európskej legislatívy vzrastú nároky na triedenie zložiek odpadu s čím nevyhnutne bude súvisieť rozvoj rôznych foriem odpadového hospodárstva. V roku 2020 sa predpokladá ukončenie skládky odpadov s regionálnym významom v lokalite Červený majer, kde bude potrebná rekultivácia územia a skládky a blízkeho okolia. K likvidácii odpadov by bolo vhodné v najbližšom období využiť iné spôsoby ako skládokovanie, napr. spaľovanie v najbližšie dostupnom mieste alebo podporiť, prípadne vybudovať vlastnú infraštruktúru odpadového hospodárstva regionálneho významu aj spoluprácou s ostatnými obcami spádového regiónu. Vhodné je pokračovať v súčasných aktivitách budovania infraštruktúry odpadového hospodárstva a používať moderné prvky ako napr. už vybudované polopodzemné kontajnery. Komplikácie môžu nastať s umiestňovaním nových zariadení odpadového hospodárstva, ktoré by v prípade preukázania negatívnych vplyvov na životné prostredie mali byť umiestňované čo najďalej od obytných zón v okrajových častiach mesta, ak to je možné. Z hľadiska odpadovej vody je potrebné pristúpiť k modernizácii a intenzifikácii čistiarne odpadových vôd v Senci.

V dôsledku zmeny klimatických pomerov sa predpokladá nárast priemernej ročnej teploty a naopak zníženie zrážok. V roku 2030 je možné predpokladať väčší dopyt obyvateľov po zeleni, a preto by malo dôjsť k rozšíreniu parkov a zelených miest napr. premenou okolitej poľnohospodárskej krajiny okolo sídla, zakladaním malých

parčíkov na predtým „nezelených“ plochách alebo vysádzaním vegetácie vo vnútroblokoch a dvoroch mesta. Z hľadiska adaptácie na zmeny klímy v najbližšej dobe je potrebná dôsledná ochrana mokradí na území mesta. Majú nesmierny význam pre zachovanie rozmanitosti živých organizmov, ako prirodzené čističky vôd a ako prevencia povodní. Zároveň záchyty uhlíka, ako súčasti skleníkových plynov v mokradiach sú dokázateľne veľmi vysoké.

Z hľadiska znečistenia ovzdušia zo stredných a veľkých zdrojov sa nepredpokladá do budúcnosti výrazný nárast znečisťujúcich látok do ovzdušia. V dôsledku nárastu počtu obyvateľov mesta môže dôjsť k nárastu znečistenia ovzdušia z dopravy a aj nadmernému hluku. Očakáva sa pozitívny vplyv na zdravie a pohodu obyvateľstva plánovaných aktivít na území mesta v oblasti dopravy ako sú preložky ciest, plánované cyklistické trasy a vylepšenie verejnej osobnej integrovanej dopravy. Pri realizácii budúcich rozvojových zámeroch ako sú napr. cestné preložky alebo obchvaty sa predpokladá zásah do prírodne prostredia. Pri takýchto zámeroch sa predpokladá posúdenie ich vplyvov na životné prostredie v rámci aktuálnej legislatívy.

V rámci budúceho vývoja mesta Senec je v potrebné pristupovať k návrhom nových rozvojových plôch tak, aby nedochádzalo k príliš masívnemu zaberaniu najkvalitnejších poľnohospodárskych pôd. Výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu na území mesta Senec klesla približne o 10%, čomu je potrebné zabrániť. Očakáva sa, že pri zastavaní nových rozvojových plôch sa budú rešpektovať parametre a regulatívy uvedené v aktuálnych schválených územno-plánovacích dokumentáciách ako napríklad územný plán mesta alebo územný plán zóny.

Do územia mesta Senec zasahuje územie európskeho významu spoločnej európskej siete chránených území NATURA 2000 SKUEV0089 Martinský les. Územie by malo byť zaradené do jednej z kategórií chránených území v rámci národnej legislatívy.

1.2 MOŽNÉ RIZIKÁ A OHROZENIA VO VÄZBE NA EXISTUJÚCE STRATÉGIE A KONCEPCIE

Predmetom tejto kapitoly je identifikovať možné kolízne body (možné riziká a ohrozenia) medzi strategickými, resp. koncepcnými dokumentmi v oblasti regionálneho rozvoja a územného plánovania vo väzbe na riešené územie, resp. vo väzbe na odhadovaný budúci vývoj riešeného územia.

Zhodnotenie východiskových a koncepcných dokumentov bolo zrealizované v úvodnej etape prác a jej výsledky sú súčasťou úvodnej kapitoly tohto dokumentu. Môžeme konštatovať, že žiadne významné ohrozenia, vo väzbe na rozvoj riešeného územia, neboli identifikované. Avšak existujú určité kolízne body, ktoré môžeme zhrnúť v nasledovnom texte.

V nadväznosti na územnoplánovaciú dokumentáciu (územný plán mesta Senec) je potrebné spomenúť veľký počet **verejnoprospešných stavieb** v oblasti dopravnej, ale aj technickej infraštruktúry, ktoré by sa mali postupne, na území mesta, realizovať. Viaceré z nich reprezentujú pomerné významné stavby, ktoré by ovplyvnili fungovanie veľkej časti riešeného územia (najmä dopravné stavby ako rozšírenie diaľnice D1, preložka cesty I/61 alebo výstavba severovýchodného obchvatu mesta.

Z hľadiska podpory regionálneho rozvoja prostredníctvom fondov EÚ existujú (sú schválené) **strategické dokumenty**, ako napr. RIÚS (BK) **na roky 2014-2020, ktoré jasne definujú okruhy podporovaných aktivít** (dôraz je kladený najmä na bezpečnú a ekologickú dopravu a kvalitnejšie verejné služby vrátane podpory deinštitucionalizácie sociálnych služieb) **z európskych štrukturálnych a investičných fondov na území Bratislavského kraja**.

V nadväznosti na vyhodnotenie predchádzajúceho strategického dokumentu mesta (PHSR mesta Senec na roky 2010-2018) je zrejmé, že existuje pomerne veľký počet projektov (aktivít), ktoré boli **odporučené na realizáciu v tomto programovom období**, a to najmä v oblasti občianskej vybavenosti a dopravnej infraštruktúry.

V neposlednom rade je tu ešte vzťah k základnému nadradenému strategickému dokumentu mesta (PHSR BSK na roky 2014-2020), kde bude potrebné nájsť súlad s jeho strategickými cieľmi a zároveň sa pripraviť na nové celospoločenské výzvy vyplývajú z nového programového obdobia EÚ (2021-2027).

Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj je súhrnom globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomické a sociálne nerovnosti alebo neudržateľnosť prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby sú komplexné a navzájom previazané problémy. Izolované zásahy a opatrenia preto strácajú účinnosť pri ich riešení. Agenda 2030 bola prijatá členskými štátmi Organizácie Spojených národov v roku 2015 a vyzýva štáty k spoločnému koordinovanému postupu pri riešení globálnych výziev.

Nižšie je uvedený užší súbor šiestich prioritných oblastí¹, ktoré zohľadňujú špecifiká Slovenska a ktoré budú základom ďalšej strategickej a koncepcnej práce:

- Vzdelanie pre dôstojný život,
- Smerovanie k znalostnej a environmentálne udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí,
- Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia,
- Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy,
- Právny štát, demokracia a bezpečnosť,
- Dobré zdravie.

¹ Zdroj: Úrad podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu, <https://www.vicpremier.gov.sk/index.php/investicie/agenda-2030/index.html> (30.7.2018)

1.3 VNÚTORNÝ POTENCIÁL ÚZEMIA, JEHO LIMITY A ROZVOJ, DEFINOVANIE PODMIENOK UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA

Cieľom tejto kapitoly je na základe výstupov komplexného hodnotenia a analýzy východiskovej situácie identifikovať vnútorný potenciál územia. Zároveň boli identifikované najvýznamnejšie limitujúce faktory (z pohľadu environmentálneho, územnoplánovacieho alebo strategického), ktoré môžu ohroziť žiadaný socioekonomický rozvoj riešeného územia. Pri definovaní podmienok udržateľného rozvoja boli zbrané do úvahy najmä nadradené koncepcie európskeho významu.

Vnútorný potenciál územia z hľadiska hospodárskej politiky

- Výborná poloha v rámci SR – blízkosť regionálnych centier Bratislavy a Trnavy, ako aj vynikajúca dostupnosť (poloha na tranzitnom koridore) k medzinárodným a štátnym cestným a železničným koridorom, k medzinárodnému prístavu a letisku, blízkosť centier Viedeň a Budapešť.
- Atraktívna lokalita na bývanie a rekreáciu (najmä letnú).
- Vhodné prostredie pre firmy pôsobiace v oblasti služieb (doprava a skladovanie, veľkoobchod a maloobchod).
- Ekonomicky aktívne a vzdelané obyvateľstvo.
- Spádová oblasť pre značné množstvo obyvateľstva.
- Dostatok plôch pre lokalizáciu nových, resp. rozšírenie existujúcich odvetví priemyslu.
- Potenciál pre vytvorenie priemyselno-technologických a vedecko-technologických parkov s cieľom produkovať výrobky špičkových technológií a zariadení s vyššou pridanou hodnotou.
- V oblasti dopravy existuje veľký potenciál v rozšírení a vybudovaní cyklotrás, ktoré ešte vhodnejšie poprepájajú jednotlivé ulice a miesta.
- Výborný stav finančných ukazovateľov, investičná kapacita na úrovni približne 6-8 miliónov eur.

Vnútorný potenciál územia z hľadiska sociálnej politiky

- Intelektuálny a kreatívny potenciál obyvateľov mesta (vysoký počet obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním).
- Priaznivý demografický vývoj.
- Imigračná atraktivita mesta.
- Výstavba nových obytných zón s dôrazom na humanizáciu prostredia.
- Dopyt a záujem o nízkoenergetické a pasívne rodinné a bytové domy a ekologické bývanie.
- Početná a kvalifikovaná pracovná sila.
- Vybudovanie školských areálov.
- Existencia viacerých strategických a plánovacích dokumentov a programov na regionálnej úrovni.
- Vynikajúce rekreačné možnosti prírodnej rekreácie celoregionálneho významu – Senecké jazerá, akvapark.
- Potenciál neverejných poskytovateľov pôsobiacich v sociálnej oblasti a ich podpora.

Vnútorný potenciál územia z hľadiska environmentálnej politiky

- Geologická rôznorodosť územia mesta a výskyt vodných plôch.
- Kvalitná poľnohospodárska pôda
- Nízka úroveň znečistenia ovzdušia zo stacionárnych zdrojov
- Podporovanie výsadby nových drevín, náhrada starých drevín, vytvorenie, rekultivácia a obnova zelených plôch aj ako adaptačné opatrenie na dôsledky klimatických zmien.
- Podpora aktivít a riešenie problémov v odpadovom hospodárstve, odklon od skládkovania odpadov a tým zníženie negatívnych antropogénnych vplyvov na životné prostredie.

- Väčší počet vodných plôch v katastrálnom území mesta má potenciál zmierňovať negatívne dopady klimatických zmien
- Vodný tok Čierna voda s brehovou vegetáciou a sprievodnou drevinovou vegetáciou, vrátane mŕtvych ramien

Limity rozvoja územia

Rozvoj územia je limitovaný viacerými faktormi, pričom spoločne ich môžeme rozdeliť do troch hlavných oblastí a to:

- Environmentálne limity,
- Územnoplánovacie limity a
- Strategické limity

Na území mesta sa veľkoplošné ani maloplošné chránené územia nenachádzajú. Avšak do riešeného územia zasahuje územie európskeho významu SKUEV0089 Martinský les. Predmetom ochrany chráneného územia sú najmä biotopy:

- 91G0* Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy
- 91I0* Eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku
- 91M0 Panónsko-balkánske cerové lesy

Z územnoplánovacieho hľadiska patria k významným limitujúcim faktorom najmä ochranné pásma líniových stavieb, či už dopravnej alebo technickej infraštruktúry. Medzi **územnoplánovacie limity** teda patria vlastnícke vzťahy, ochranné pásma dopravnej a technickej infraštruktúry (ochranné pásmo Letiska M.R.Štefánika Bratislava a prekážkové roviny Letiska Kráľová, ochranné pásma ciest, železníc, zariadení elektrizačnej sústavy, bezpečnostné pásma plynárenských zariadení a plynovodov, tepelných zariadení, vodohospodárskych vedení a zariadení, hydromelioračných zariadení, telekomunikácií, vodárenských zdrojov, ČOV, pohrebísk a pamiatkového fondu), a všetky verejnoprospešné stavby v zmysle územného plánu mesta a územných plánov zón. Medzi environmentálne limity patria napr. prvky územného systému ekologickej stability, ochranné pásmo lesa, chránená vodohospodárska oblasť Žitný ostrov južne od toku Čiernej vody alebo chránené poľnohospodárske pôdy podľa v katastrálnom území Senca podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek uvedených v prílohe č.2 k nariadeniu vlády č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy. Podrobnejšie informácie o limitoch z územnotechnického pohľadu dávajú príslušné územnoplánovacie dokumentácie (územný plán mesta a územné plány zón).

Z pohľadu preferencií v ďalších strategických dokumentoch a koncepciách s predpokladaným rozvojom riešeného územia môžu vzniknúť **strategické limity**. Tu môžeme spomenúť súlad s podporovanými aktivitami v rámci RIÚS BK, resp. PHSR BSK na roky 2014-2020 (viac aj v kapitole 2.3 Možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie).

Niektoré činnosti spadajúce pod navrhované aktivity budú, resp. môžu podliehať vlastnému samostatnému posúdeniu predpokladaných vplyvov na životné prostredie a zdravie v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z., kde budú skúmané ich konkrétne technické riešenia a odporúčia sa vhodné opatrenia na zamedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov na životné prostredie, prípadne sa činnosť neodporučí realizovať vôbec.

Pri realizácii navrhovaných činností sa musia rešpektovať aktuálne právne predpisy a súvisiace technické (STN) normy.

Definovanie podmienok udržateľného rozvoja

Pri definovaní podmienok udržateľného rozvoja je potrebné zobrať do úvahy najmä nadradené koncepcie európskeho významu. Hlavným dokumentom na európskej úrovni je stratégia Európa 2020, ktorej prioritou je dosiahnutie rastu, ktorý je:

Inteligentný rast, založený na inováciách, modernizácii a podpore výskumu a vývoja je už teraz významným faktorom (z hľadiska podielu pracujúcich v kvartérnom sektore), ktorý vplýva na štatistiky rozvinutosti európskych regiónov, kde hlavne vďaka nemu má Bratislavský región významné postavenie. Čiže tento faktor je potrebné ďalej posilniť a zhodnotiť. Skvalitnenie školstva, čo v kontexte kompetencií mesta znamená hlavne základné a materské školy, digitalizácii služieb úradu pre občanov, lepšia dostupnosť týchto služieb aj v oblasti kreatívneho priemyslu. Inteligentný rast znamená zlepšenie výkonnosti EÚ v týchto oblastiach:

- vzdelávanie (ako motivovať ľudí k tomu, aby sa vzdelávali a prispôbili svoje zručnosti súčasným požiadavkám),
- výskum a inovácie (vytváranie nových produktov a služieb, ktoré budú generovať rast a nové pracovné miesta a prispievajú k riešeniu sociálnych problémov),
- digitálna spoločnosť (využívanie informačných a komunikačných technológií).

Udržateľný rozvoj chápeme v kontexte rozvoja sídelného prostredia v území mesta. Vo vytvorení systému ktorý by priebežne vyhodnocoval kvalitu sídelného prostredia v jednotlivých častiach mesta, identifikoval jeho narušenia a inicioval ich liečenie (nápravu). Významným faktorom zabezpečenia a zlepšenia kvality sídelného prostredia budú mať aj nadregionálne dopravné projekty vytvárajúce predpoklady inteligentného a inkluzívneho rastu. Máme na mysli jednak vybudovanie D4 a vytvorenie integrovaného systému regionálnej koľajovej dopravy (TEN-T17) s prepojením na transnárodné dopravné koridory. Udržateľný rast sa zakladá na:

- vybudovaní konkurencieschopnejšieho nízkouhlíkového hospodárstva založeného na efektívnom a udržateľnom využívaní zdrojov;
- ochrane životného prostredia, znížení emisií a zachovaní biologickej rozmanitosti;
- zúročovaní vedúcej pozície v oblasti nových ekologických technológií a výrobných postupov; zavedení efektívnych inteligentných rozvodov elektrickej energie využívajúcich informačné a telekomunikačné technológie;
- využívaní sietí pokrývajúcich celú EÚ s cieľom poskytnúť podnikom (hlavne malým výrobným spoločnostiam) ďalšiu konkurenčnú výhodu;
- zlepšení podnikateľského prostredia, a to najmä pre MSP;
- dobre informovaných spotrebiteľoch.

Inkluzívny rast predstavuje rast založený na efektívnom využívaní vnútorných zdrojov regiónu: ľudských, prírodných, kapitálových. Nesmieme ale pritom zabúdať na skutočnosť, že významným faktorom inkluzívneho rastu je spokojnosť obyvateľov alebo ináč povedané, ich ochota podieľať sa na ňom. Úzko s tým súvisí rozvoj športu, rekreácie, zotavenia, zábavy, kultúry, umenia, proste aktivít podporujúcich kreativitu, ktoré by boli šité na mieru, a tiež dostupné všetkým vekovým kategóriám.